

**Uchwała Rady Młodych Naukowców nr 15/2020
z dnia 11 grudnia 2020 r.
w sprawie roli samorządów terytorialnych
w rozwijaniu potencjału naukowego uczelni wyższych**

Na podstawie § 3 pkt 1 i 2 Zarządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 31 października 2018 r. w sprawie powołania zespołu doradczego – Rady Młodych Naukowców (Dz. Urz. MNiSW z 2018 r. poz. 50) Rada Młodych Naukowców uchwała, co następuje:

§ 1

Rada Młodych Naukowców niezmiennie wskazuje, że obecny poziom finansowania nauki w Polsce jest niewystarczający i odbiega on od poziomu cechującego kraje wysoko rozwinięte. Jednym z powodów takiego stanu rzeczy jest dominacja środków pochodzących z budżetu centralnego państwa w strukturze dochodów jednostek naukowych w naszym kraju. Tymczasem w krajach wysoko rozwiniętych udział ten jest mniejszy: jednostki naukowe w większym stopniu korzystają ze środków pochodzących z regionów oraz biznesu.

Naszym zdaniem, pierwszym krokiem w dywersyfikacji źródeł dochodów jednostek naukowych mogłoby być większe zaangażowanie samorządów wojewódzkich w inwestycje uczelni wyższych w Polsce. Inwestycje te nie powinny mieć tylko i wyłącznie charakteru rzeczowego (działania budowlane, aparatura), ale powinny być one ukierunkowane także na rozwój kapitału ludzkiego uczelni.

§ 2

W związku z powyższym apelujemy do władz uczelni wyższych o dialog z samorządami wojewódzkimi. Tylko w taki sposób będzie można budować odpowiednie relacje, które mogą zaowocować wspólnymi projektami zwiększającymi potencjał naukowy uczelni.

Jednocześnie zwracamy uwagę, że wsparcie uczelni przez samorzady jest możliwe, m.in. na podstawie art. 372 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym (PSWN), w myśl którego "Jednostka samorządu terytorialnego, związek jednostek samorządu terytorialnego lub związek metropolitalny może przyznać uczelni środki finansowe na wykonywanie zadań, o których mowa w art. 11 PSWN".

§ 3

Uważamy, że inwestycje w uczelnie wyższe powinny być dla samorządów wojewódzkich jednym ze sposobów budowania wysokiej pozycji regionów. Konkurencyjne uczelnie wyższe są bowiem magnesem dla utalentowanych ludzi pragnących podejmować wysokiej jakości studia wyższe czy karierę naukową. To dzięki nim lokalne społeczności mają szansę na rozwijanie innowacyjności. Samorzady, działając najbliżej obywateli są w stanie najtrafniej określić kierunki rozwoju tej innowacyjności, więc ich rola nie powinna się ograniczać

wyłącznie do finansowania przedsięwzięć, lecz także aktywnego ich konsultowania i projektowania.

§ 4

Biorąc pod uwagę powyższe, Rada Młodych Naukowców pragnie przedstawić w formie rekomendacji możliwe kierunki działań, które przyczyniłyby się do lepszej współpracy uczelni wyższych z samorządami terytorialnymi. Rekomendacje te przedstawione zostały w załączniku do tej uchwały.

§ 5

Uchwałę otrzymują Minister Nauki i Edukacji, Przewodniczący Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Przewodnicząca Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich oraz marszałkowie województw.

Przewodniczący Rady Młodych Naukowców
/-/ dr Piotr Wojtulek

Załącznik do uchwały Rady Młodych Naukowców nr 15/2020

**Rekomendacje
Rady Młodych Naukowców
w zakresie inicjatyw samorządu terytorialnego
we wspieraniu uczelni wyższych**

Sektor B+R a nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej

Rozwój działalności badawczo-rozwojowej jest kluczowy dla wzrostu innowacyjności każdej gospodarki. Z tego powodu rozwój sektora B+R zajmuje istotne miejsce w nowej unijnej perspektywie finansowej przewidywanej na lata 2021 - 2027.

Obecnie udział nakładów krajowych brutto na badania i rozwój w polskim PKB wynosi ok. 1,3% – znacząco mniej niż średnia w Unii Europejskiej, która wynosi ok. 2,1% (dane za 2018 r.)¹. Konieczny jest zatem wzrost nakładów w tym zakresie, w szczególności poprzez wsparcie przedsiębiorstw i instytucji badawczych, ściślejszą współpracę nauki z biznesem oraz inwestycje w infrastrukturę do prowadzenia działalności B+R+I. Zadania te w latach 2021 - 2027 będą realizowane poprzez implementację celu polityki – bardziej inteligentna Europa.

Rozpatrując wyżej opisany problem w odniesieniu do działalności młodych naukowców, dostrzegamy konieczność wzmocnienia następujących obszarów:

- działalność B+R przedsiębiorstw i konsorcjów z ich udziałem;
- współpraca przedsiębiorstw z sektorem nauki i podmiotami sektora publicznego w procesie tworzenia, rozwoju i wdrażania innowacji;
- zwiększenie podaży innowacji ze strony sektora nauki – rozwój kadr, współpracy między instytucjami oraz zasobów technicznych niezbędnych do prowadzenia badań przemysłowych i prac rozwojowych;
- transfer technologii;
- inwestycje w infrastrukturę B+R.

2. Zniesienie niepotrzebnych ograniczeń w finansowaniu uczelni wyższych przez samorzady wojewódzkie, apel o zaangażowanie w budowę potencjału naukowego regionów

Rada Młodych Naukowców postuluje, aby Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministerstwo Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej współdziałały z samorządami terytorialnymi na rzecz pełnej realizacji art. 372 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym, w myśl którego “Jednostka samorządu terytorialnego, związek jednostek samorządu terytorialnego lub związek metropolitalny może przyznać uczelni środki finansowe na wykonywanie zadań, o których mowa w art. 11 PSWN”.

---

¹ Por. Działalność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw w Polsce, Perspektywa 2020, KMPG, 2020.

W związku z tym nie powinno być ograniczeń w finansowaniu uczelnianych inwestycji z funduszy pozostających w dyspozycji samorządów, niezależnie od tego, czy są to fundusze unijne, czy krajowe. Jednocześnie apelujemy do samorządów wojewódzkich o jak największe zaangażowanie w budowę potencjału naukowego regionów, ponieważ to samorzady będąc najbliżej obywateli, potrafią najtrafniej zdiagnozować ich potrzeby na najniższym szczeblu.

3. Propozycja tworzenia Regionalnych Centrów Doskonałości (RCD) finansowanych przez samorzady wojewódzkie

Regionalne Centrum Doskonałości stanowiłoby grupę badawczą, której lidera oraz cele wskazywałyby uczelnie. W ramach konkursu na RCD samorzady wojewódzkie precyzowałyby, ile nowych grup może powstać w danym okresie wraz z obszarami tematycznymi, w obrębie których grupy mogłyby prowadzić badania (np. inżynieria środowiska, gospodarka obiegu zamkniętego, nowe leki/materiały funkcjonalne). Obszary te zależne byłyby od zapotrzebowania na rozwój określonego segmentu nauki w danym województwie (np. konieczność rozwijania biotechnologii).

Uprawnionymi do składania wniosków byłyby uczelnie wyższe, które wskazywałyby lidera projektu, będącego naukowcem.

Dlaczego RCD powinny być tworzone przez uczelnie? Ponieważ posiadają one odpowiednie zaplecze do tworzenia nowych zespołów badawczych. Lepiej inwestować w oparciu o istniejące struktury, aniżeli tworzyć nowe.

Co mogłoby być przedmiotem finansowania w konkursie na RCD:

1. Rozwój kapitału ludzkiego w postaci środków na zatrudnienie kadry badawczej,
2. Inwestycje aparaturowe,
3. Środki statutowe na rozruch badań naukowych. Przy czym nie powinno być istotą konkursu zapewnianie grupom grantów badawczych - grupy same musiałyby określić strategię pozyskiwania środków zewnętrznych na projekty naukowe i byłoby to kryterium konkursu.

Funkcją tworzenia RCD byłaby inwestycja w rozwój kadr naukowych na obszarze województw. Efektem jest tworzenie miejsc pracy dla wysoko wykwalifikowanych i kreatywnych pracowników, zdolnych do tworzenia nowego know-how. To silne kadry naukowe stanowią o potencjale intelektualnym regionów i kraju, o ich konkurencyjności. Z kolei elitarne zespoły badawcze, dysponujące wysokiej jakości aparaturą są magnesem przyciągającym uzdolnionych badaczy z zagranicy, co służy umiędzynarodowieniu. Ponadto, inwestycje aparaturowe miałyby docelowo wesprzeć uczelnie wyższe i ich potencjał analityczny.

Wymienić należy 4 podstawowe warunki powodzenia pomysłu RCD:

1. Współpraca samorządu z uczelniami w zakresie propozycji stworzenia zespołów badawczych,

2. Rzetelna ocena aplikacji składanych przez uczelnie według standardów najlepszych agencji grantowych w Unii Europejskiej,
3. Transparentność wyłonionych projektów i konkursów na stanowiska pracy w RCD,
4. Wysokie nakłady na tworzenie RCD.

Wydaje się również, że w przypadku wsparcia dla tworzenia wysokiej jakości grup badawczych takich jak RCD samorzady i uczelnie mogłyby być wspierane także poprzez środki pochodzące z budżetu centralnego.

4. *Pozostałe propozycje Rady Młodych Naukowców*

Rada Młodych Naukowców przedstawia propozycje, które mogą służyć wzmocnieniu współpracy pomiędzy samorządami wojewódzkimi a uczelniami wyższymi znajdującymi się w regionach.

1. Prowadzenie **bazy zawierającej propozycje projektów badawczych** wraz z oznaczeniem naukowca/grupy badawczej, którzy poszukują partnerów do projektów wśród przedsiębiorców (takich jak np. *mostwiedzy.pl*).
2. **Nagrody marszałków województw dla najlepszych młodych naukowców.** Nagrody te powinny mieć wymiar finansowy. Z uwagi na wciąż zbyt niski poziom wynagrodzeń naukowców warto, aby system stypendiów/grantów ogólnopolskich uzupełnić o wsparcie zdolnych młodych naukowców na poziomie wojewódzkim. Dotyczyłyby one wyłącznie naukowców spełniających kryterium młodego naukowca z ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, zatrudnionych w jednostkach naukowych znajdujących się na terenie danego województwa. Funkcją nagród byłaby motywacja młodego naukowca do pracy badawczej.
3. **Stworzenie bazy ekspertów oceniających wnioski o charakterze B+R.** Wybór ekspertów powinien być transparentny i oparty na zasadach konkurencyjności. W praktyce oznaczałoby to zamieszczenie ogłoszenia o naborze kandydatów na ekspertów. Aby uniknąć potencjalnych konfliktów interesów eksperci nie powinni być zatrudnieni w jednostkach naukowych w województwie, których przedstawiciele zlecają ocenę wniosku.
4. **Konkurs na projekty badawcze skierowany do doktorantów,** którego celem będzie wzmocnienie transferu wiedzy oraz powiązań sfery nauki z gospodarką danego regionu, a także promocja innowacyjnych prac badawczych realizowanych w danym województwie.
5. **Konkurs na projekty aparaturowe,** z których finansowany byłby zakup aparatury badawczej, która może służyć badaniom typu B+R. Obecnie nauka w Polsce cierpi na niedostatek aparatury badawczej, przez co badania analityczne muszą być niejednokrotnie zlecane na zewnątrz, częstokroć do zagranicznych jednostek naukowych (outsourcing).
6. **Poprawa komunikacji między naukowcami/uczelniami a organizatorami konkursów finansowanych ze środków Unii Europejskiej, pozostających w dyspozycji samorządów**

wojewódzkich poprzez **utworzenie odrębnych stron internetowych wskazujących możliwości finansowania nauki** z tych konkursów

Współpraca samorządów wojewódzkich z uczelniami, w tym z uczelnianymi centrami innowacji i transferu technologii w celu wypracowywania wspólnych instrumentów wsparcia dla zwiększania potencjału naukowego regionów. Współpraca ta może obejmować **tworzenie ekosystemów sprzyjających koncepcji otwartych innowacji** angażującego uczelnie, społeczeństwo oraz przedsiębiorców w rozwiązywanie lokalnych wyzwań, **współpracę w zakresie projektów edukacyjnych oraz konkursów** skierowanych do studentów i doktorantów poświęconych problematyce lokalnej, jak również **współpracę w zakresie tworzenia programów studiów i programów kształcenia o profilu praktycznym lub wdrożeniowym oraz kształcenia zawodowego** poprzez zaangażowanie ekspertów i praktyków z otoczenia społeczno-gospodarczego oraz nauczycieli akademickich do kształcenia przyszłej kadry dla gospodarki w odpowiedzi na aktualne zapotrzebowanie danego regionu.